

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Győri Ítéltábla a dr. Vásárhelyi Tamás pártfogó ügyvéd "C" hivatásos gondnok által képviselt **felperesnek** az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala Jogi Főosztály által képviselt **alperes** ellen bírósági jogkörben okozott kár megfizetése iránt indított perében a Vas Megyei Bíróság által 2008. február 4. napján meghozott 10.P.20.382/2007/20. számú ítélet ellen a felperes részéről 21. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletét helybenhagyja.

Köteles a felperes 15 napon belül megfizetni az alperes részére 5.000 Ft másodfokú perköltséget.

A felperest képviselő dr. Vásárhelyi Tamás ügyvéd pártfogó ügyvédi díjaként 12.000 Ft munkadíjat + 3.000 Ft Áfa-t, valamint 15.680 Ft készkiadást állapít meg.

Felhívja a Győri Ítéltábla Gazdasági Hivatalát, hogy dr. Vásárhelyi Tamás ügyvéd részére a fentiek szerinti pártfogó ügyvédi díjat és készkiadást az ellátmány terhére utalja ki.

A feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket és a pártfogó ügyvédi díjat az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A felperes módosított keresetében a Ptk. 349. §-a alapján kérte kötelezni az alperest 45.240 Ft vagyoni kár és 50.000 Ft nem vagyoni kár megfizetésére.

Előadta, hogy a ... Városi Bíróság bírái a 4.B.328/2006. szám alatt folyamatban lévő ügyében elfogultságot jelentettek be, és kérték más bíróság kijelölését arra hivatkozással, hogy a jelen per felperese - mint feljelentő - a ... Városi Bíróság Elnökét, valamint "A" csoportvezető bírót több alkalommal is életveszélyesen megfenyegette.

A 2006. május 12. napján veszélyes fenyegetés miatt indult szabálysértési eljárásban a ... Városi Bíróság 4.Sz.587/2006. számú nyilatkozatukban szintén elfogultságot jelentettek be, és kérték más bíróság kijelölését. Ezt követően a

felperes által indított szabálysértési eljárásokban a ... Városi Bíróság bírái mindegyik alkalommal elfogultságot jelentettek be.

Álláspontja szerint a bíróság az elfogultság bejelentésekor jogsértően járt el, mivel az e./ pontban meghatározott kizárási ok esetén az egész bíróság kizárására nem kerülhetett volna sor.

Hangsúlyozta, hogy a bíróság jogsértő eljárása miatt utazási, levelezési és telefon többletköltsége merült fel. Ezen túlmenően hátrányos megkülönböztetésben részesítették, diszkriminálták. Sérült a törvény által rendelt bírósághoz való joga is.

Az alperes a felperes keresetének az elutasítását kérte, vitatta a jogalapot, és az összecszerűsége. Perköltségre is igényt tartott.

Álláspontja szerint a kizárást nemcsak az eljárással érintett személyek, hanem bírók is kezdeményezhetnek. A bíróságoknak hivatalból kell ügyelniük arra, hogy az ügyeket tárgyilagosan ítélik meg, munkájukat a pártatlanság jellemezze és ehhez kétség ne férjen. A Be. és a Pp. részletes szabályokat tartalmaz a bírák kizárásával kapcsolatban. A kizárás oka az egész bíróságra is kiterjedhet, ebben az esetben másik bíróságot kell kijelölni. A kizárást kimondó határozat ellen az eljárási törvények nem biztosítanak jogorvoslati lehetőséget. Ez azon törvényhozói megfontolásból ered, hogy a pártatlan ítélezés biztosításához olyan társadalmi érdek fűződik, amely megelőzi az eljárásokban részt vevő személyek egyéni érdekeit, szempontjait.

A megyei bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében a felperes keresetét elutasította, egyben kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 13.500 Ft perköltséget. A felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját is megállapította.

Ítéletének indokolása szerint az Alkotmány 57. § /1/ bekezdésében biztosított, a bíró pártatlanságára vonatkozó alapelv, és a Bszi. 11. § /1/ bekezdésében meghatározott másik alapelv - senki sem vonható el törvényes bírájától - konkurál egymással. A Be. és a Pp. a kizárási okokat abszolút és relatív okokra bontva szabályozza. A Be. 21. § /1/ bekezdés e./ pontja és a Pp. 13. § /1/ bekezdés e./ pontja az elfogultságot, mint relatív kizárási okot határozza meg. Az elfogultság azért relatív kizárási ok, mert esetenként kell mérlegelni, hogy a bíró tekintetében valóban fennáll-e. Az eljárási törvények a bíró kötelezettségévé teszik, hogy a kizárási okot azonnal jelentse be, ha az véleménye szerint fennáll. A bíró nyilatkozatának - amelyben elfogultságára, vagy annak hiányára hivatkozik - jelentősége van, hiszen a kizárási ok bejelentésétől kezdve nem járhat el az ügyben.

A konkrét ügy tekintetében minden bírónak magának kell eldöntenie, hogy elfogult-e, vagy sem. Ebben a körben a bíró nyilatkozatán keresztül érvényesül az igazságszolgáltatás pártatlanságára vonatkozó alapelv. A jogalkotó egyik eljárási törvényben sem biztosít jogorvoslatot a kizárást kimondó határozattal szemben.

A ... Városi Bíróság bírái azért jelentettek be elfogultságot, mert a felperes a bíróság elnökét és csoportvezető bíráját több alkalommal életveszélyesen megfenyegette és

a kezelőirodán tanúsított magatartása miatt a rendőrség közbelépését kellett kérni. Ezen indokok alapján a alperes minden alkalommal alaposnak találta a kizárás iránti bejelentést, és az eljárás lefolytatására más bíróságot jelölt ki.

A ... Városi Bíróság az elfogultság bejelentésekor nem a Be. 22. §, illetve a Pp. 14. §-ára - a bíróság elnökével, illetve elnökhelyettesével szembeni elfogultság - hivatkozással kérte más bíróság kijelölését, így a felperes által hivatkozott Be. 22. § és a Pp. 14. §-ának alkalmazása nem merülhet fel.

A megyei bíróság álláspontja szerint az alperes magatartása nem volt jogellenes és felróhatóan sem járt el. Ha a felperest kár érte, akkor az nem volt okozati összefüggésben az alperes magatartásával. A kártérítési felelősség megállapításának három konjunktív feltétele hiányzik, így a keresetet elutasított.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezést nyújtott be, melyben kérte a megyei bíróság ítéletének megváltoztatását és az alperes kötelezését a keresetlevelében megjelölt vagyoni és nem vagyoni kárának, valamint felmerült perköltségének a megfizetésére.

Fellebbezésének indoklásául előadta, hogy álláspontja szerint a Ptk. 339. § /1/ bekezdésében meghatározott kártérítés törvényi feltételei az ő vonatkozásában teljesültek, így jogosult a felmerült vagyoni és nem vagyoni kárának az igénylésére. Előadta, a ... Városi Bíróság felróhatóan és jogellenesen járt el akkor, amikor a Be. 21. § /1/ bekezdés e./ pontjára, illetve a Pp. 13. § /1/ bekezdés e./ pontjára hivatkozva elfogultságot jelentett be vele szemben. Vitatta, hogy "B" és "A" esetében részéről sor került volna veszélyes fenyegetésre, így az elfogultság bejelentése, és elfogadása nem volt megalapozott.

Eljárási szabályt sértett a bíróság, amikor az e./ pontban meghatározott kizárási ok esetében az egész bíróság kizárásához vezetett. Megítélése szerint az egész bíróság kizárására - ilyen okból - egyik jogszabályi hely alapján sincs mód. Kiemelten hivatkozott arra, hogy a ... Városi Bíróságnak a fenti eljárása megítélése szerint kirívó és egyértelmű jogszabálysértés, mivel olyan esetben úgy alkalmaz kizárást, amikor és ahogyan az a jogszabály szerint kizárt.

Hangsúlyozta, hogy többletköltségei merültek fel utazási-, levelezési-, és telefonköltségben.

A nem vagyoni kár körében előadta az igazságszolgáltatás alapelvei közül - alapos ok nélkül - sérült a törvény által rendelt bíróhoz való jog, illetve az elfogultság bejelentésekor - minden különösebb indok nélkül - egy egész bíróság jelentette ki azt, hogy az ő ügyének intézésében nem kíván részt venni. A kár bekövetkezése és a bíróság többszöri téves jogalkalmazása között az okozati összefüggés egyértelmű. A kár a rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, a kizárást kimondó végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében a megyei bíróság ítéletének helybenhagyását kérte, annak helyes indokai alapján. Álláspontja szerint a megyei bíróság részletes bizonyítást folytatott le, a bizonyítékokat helyesen mérlegelve

megalapozott tényállást állapított meg, az abból levont logikai és jogi következtetése is megalapozott.

Az ítéltábla hivatalos tudomást szerzett arról, hogy az elsőfokú ítélet meghozatala után a felperest a Zalaegerszegi Városi Bíróság a P.20.550/2006/18. szám alatti, a Vas Megyei Bíróság Pf.VIII.20.705/2007/30. szám alatti jogerőre emelt ítéletével cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezte. Az ítélet 2008. június 20. napján emelkedett jogerőre, a felperes kirendelt hivatásos gondnoka "C".

Erre figyelemmel az ítéltábla a Pp. 50. § /1/ bekezdése alapján a felperes perbeli jog- és cselekvőképességét hivatalból vizsgálta, ezért a Pp. 249. § /2/ bekezdése alapján részbizonyítási eljárásban beszerezni rendelte a Zalaegerszegi Városi Bíróságtól a P.20.550/2006. szám alatti peres iratokat.

Az iratok a korlátozott gondnokság alá helyezés tényét igazolták, és megállapítható volt, hogy a ... Megyei Jogú Város Gyámhivatala 15/237-5/2009. számú, 2008. október 14. napján kelt határozatában "D" hivatásos gondnokot a gondnoki tisztségéből felmentette, és a felperes részére gondnokul "C" hivatásos gondnokot rendelte ki.

A perbeli cselekvőképesség (Pp.49.) általában a polgári jogi cselekvőképességhez igazodik azzal, hogy korlátozott perbeli cselekvőképesség nincs, a fél vagy teljesen cselekvőképes vagy cselekvőképtelen. Ekként a felperes - a fellebbezés tekintetében - perbeli cselekvőképességgel nem rendelkezik, csak törvényes képviselője útján járhat el. (Ptk.15.§., 17.§.)

Ezért az ítéltábla Pf.8. sorszám alatti iratában felhívta a felperes hivatásos gondnokát, hogy a végzés kézbesítésétől számított 8. napon belül írásban nyilatkozzon arról, hogy a gondnok nyilatkozata nélkül a felperes képviseletében eljáró pártfogó ügyvéd által a felperes P.20.382/2007/20. sorszámú ítélete ellen 2008. március 11. napján előterjesztett fellebbezést fenntartja-e, vagy sem.

A felperes hivatásos gondnoka a Pf.8/I. sorszámú iratában bejelentette, hogy a benyújtott fellebbezést az írásbeli egyezően teljes egészében fenntartja.

Az ítéltábla a felperes hivatásos gondnoka nyilatkozatára figyelemmel a fellebbezést mint hatályosat érdemben bírálta el, és az alábbiak szerint megalapozatlannak találta.

Az ítéltábla álláspontja szerint a megyei bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás adatait a Pp. 206. §-ában foglalt elveknek megfelelően értékelve megalapozott tényállást állapított meg, ezen adatokból okszerű jogi következtetést vont le ítélete érdemben is jogszerű és megalapozott.

Helyesen mutatott rá a megyei bíróság, hogy az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésének akkor van helye, ha a kártérítés általános és különös feltételei fennállnak.

Az általános polgárjogi kártérítési felelősség (Ptk. 339. § /1/ bekezdés) megállapításának három konjunktív feltétele van: a jogellenes magatartás, a kár és a jogellen magatartás, valamint a kár közötti okozati összefüggés fennállása. Ha ezen általános feltételek bármelyike hiányzik a kártérítés megállapítására nem kerülhet sor.

A speciális feltételt a Ptk. 349. § /1/ bekezdése rögzíti, amely szerint az államigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette.

A felhívott jogszabályi rendelkezések alapján a megyei bíróság megalapozottan állapította, hogy az elfogultsági kifogások bejelentésével a Zalaegerszegi Városi Bíróság nem sértette meg a Be. 21. §-át, illetve a Pp. 13. §-ában foglaltakat, mivel ezen esetekben relatív kizárási okról van szó. Ez pedig azt jelenti, hogy a bírónak nyilatkoznia kell arról, hogy tőle az ügy elfogulatlan megítélése elvárható-e. Helyesen állapította meg, hogy a perbeli esetben a Bszi. 11. § /1/ bekezdésében meghatározott „senki sem vonható el törvényes bírójától” alapelv ütközött az Alkotmány 57. § /1/ bekezdésében rögzített „bíró pártatlansága” alapelvével. Megalapozottan és jogszerűen jutott arra az álláspontra, hogy a pártatlan ítélkezés biztosításához olyan társadalmi érdek fűződik, amely megelőzi az eljárásokban részt vevő személyek egyéni érdekeit, szempontjait.

Azt is megalapozottan állapította meg, hogy a Zalaegerszegi Városi Bíróság nem sértette meg sem a Be., sem a Pp. szabályait és az egész bíróság kizárásához az az ok vezetett, hogy mindegyik bíró elfogultságot jelentett be a Be. 21. § /1/ bekezdés e./ pontja, illetve a Pp. 13. § /1/ bekezdés e./ pontja alapján. Erre figyelemmel a felperes által meghivatkozott Be. 22. §-a és a Pp. 14. §-ának nincs relevanciája.

A Zalaegerszegi Városi Bíróság miután az elfogultsági bejelentéshez való jogot nem visszaélésszerűen gyakorolta jogellenes magatartást nem tanúsított, a jogszabályi előírásokat mindenben betartotta, így a kártérítés (Ptk. 339. § /1/ bekezdés) konjunktív feltételi hiányoznak, ezért a kártérítés megállapítására nem kerülhet sor.

Mindezen indokok alapján az ítélőtábla a megyei bíróság ítéletét a Pp. 253. § /2/ bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját a 7/2002. (III.30.) IM. számú rendelet 5. § b./ pontja, illetve 2. § /2/ bekezdése alapján állapította meg, melyet az állam visel.

Győr, 2009. évi július hó 2. napján

Dr. Ábrahám Éva sk.
a tanács elnöke

Dr. Vass Mária sk.
előadó bíró

Dr. Lezsák József sk.
bíró